

Stel meer eisen aan de houtkachel

Commentaar Redactie Trouw 19 februari 2021

Na vliedschaamte en vleesschaamte lijkt nu ook het woord stookschaamte rijp voor een lemma in de Dikke van Dale. Het is passend in deze tijd, waarin steeds meer bekend wordt over de schadelijke kant van alle vliegverkeer, de productie van vlees en nu dus ook het stoken van de open haard of de houtkachel.

Woorden ook die aangeven dat we ‘iets moeten doen’. Of laten natuurlijk.

Dat houtkachels en open haarden een keerzijde kennen en schadelijk zijn voor de volksgezondheid, weten we al lang. De discussie over wat we dan met die miljoen (!) haarden en kachels aanmoeten, komt nu in een stroomversnelling door nieuwe cijfers van het RIVM. Voor het eerst zijn, net als in veel andere EU-landen is gebeurd, alle fijnstofdeeltjes die vrijkomen bij houtstook bij elkaar opgeteld. Dus ook de deeltjes die als gas de schoorsteen verlaten om daarna vrij snel, in vaste vorm, neer te slaan.

Deze nieuwe rekenmethode van het RIVM levert pittige cijfers op: een kwart van alle fijnstof die in Nederland ontstaat, komt vrij bij houtstook. De rest wordt door wegverkeer, industrie en landbouw de lucht in geblazen. Het zijn cijfers waar je niet aan voorbij kunt, want fijnstof bedreigt de volksgezondheid en vervuult de lucht. Al is het ook zo, aldus datzelfde RIVM, dat houtstook slechts een paar procent uitmaakt van het totale fijnstofconcentratie boven Nederland. Veel fijnstof komt van over de grens en van zee.

Betere voorlichting is nodig

Juist omdat de overlast van open haarden en houtkachels zo lokaal is, zijn al verschillende gemeenten begonnen met het beter voorlichten van hun burgers. Het devies is dan; stook selectief, hanteer de Stookwijzer van het RIVM die weersomstandigheden beoordeelt, en gebruik droog hout.

Dat moet natuurlijk beter. Bekend is dat houtkachels in rendement en uitstoot enorm uiteenlopen, maar moeten ze echt allemaal verkocht kunnen worden? Er is niks op tegen de lat daarbij hoog te leggen. Daarnaast is een inruilpremie voor oude, gietijzeren of stalen kachels, de grootste smeerpipen, het overwegen waard. Dat kan dan mooi in combinatie met een verplichte stookcursus, om het 'Zwitsers stoken' onder de knie te krijgen.

Maar verreweg de grootste winst is te boeken in de schoorsteen. Waarom heeft die niet, net als de industrie of het wegverkeer, een filter? Tot nu toe is spaarzaam onderzoek bekend over het effect van zulke filters, de ervaringen zijn ook beperkt, en dat moet natuurlijk anders. De overheid mag hierbij best eisen gaan stellen, om kachelbouwers en installateurs in beweging te krijgen en stokers bewust te maken. Uiteindelijk gaat het toch om het belang van de volksgezondheid en ook een beetje om het schone geweten